

Nr 35

Utlåtande i anledning av väckt motion angående finansieringen av den kommunala investeringsverksamheten.

I en inom första kammaren under nr 51 väckt motion, som hänvisats till bankoutskottet, har herrar *Näsgård* och *Werner* hemställt att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville anhålla om skyndsamt utredning rörande finansieringen av den kommunala investeringsverksamheten samt om framläggande för riksdagen av de förslag, som därav må föranledas.

Beträffande motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen.

Över motionen har yttrande inhämtats från *fullmäktige i riksbanken*, varjämte *Svenska stadsförbundet*, *Svenska landskommunernas förbund* samt *Svenska landstingsförbundet* beretts tillfälle att avgiva yttranden.

Samtliga remissinstanser har avstyrkt bifall till den ifrågavarande motionen. *Fullmäktige i riksbanken*, *Svenska stadsförbundet* och *Svenska landskommunernas förbund* har härvid hänvisat till de undersökningar i ärendet, som för närvarande pågår inom finansdepartementet i anledning av framställning från stabiliseringsnämnden hos chefen för finansdepartementet om en förnyad prövning av frågan om åtgärder i syfte att påverka de kommunala investeringarnas omfattning. I avvaktan på de resultat, som kan framkomma av dessa undersökningar, synes enligt de nämnda remissinstanserna något ytterligare initiativ i frågan för närvarande icke vara påkallat.

Svenska landskommunernas förbund framhåller därutöver, att en ökad självfinansiering i det långa loppet medför lägre kostnader för kommunen och därmed lägre utdebitering, varför kommunernas intresse i detta avseende alltså kan sägas väl sammanfalla med de penningvårdande myndigheternas önskemål om återhållsamhet i kommunernas upplåning. Intresset ute i kommunerna för ekonomisk långtidsplanering visar tendens att raskt stegras. Med hänsyn härtill och till den höga grad av självfinansiering som redan föreligger för landskommunernas del finner förbundet några särskilda åtgärder icke erforderliga.

Svenska landstingsförbundet anför, att landstingen för sin del under senare år endast i mycket begränsad omfattning anlitat lånemarknaden för finansierande av sina investeringar. Landstingsförbundet erinrar samtidigt om att byggnadsregleringen under samma tid verkat i hög grad hämmande

på de kommunala investeringarna och att många angelägna byggnadsprojekt inom bl. a. sjukvården, åldrvården och undervisningsväsendet måst uppskjutas eller begränsas. I följd härav har inom kommunerna uppkommit ett uppdämt byggnadsbehov av betydande storleksordning, som måste tillgodoses så snart omständigheterna medger. När detta inträffar, torde det enligt förbundets mening icke bli möjligt för landstingen att i samma omfattning som hittills varit fallet finansiera investeringarna med skattemedel. Förbundet kan därför inte ansluta sig till de i motionerna antydda riktlinjerna för en begränsning av kommunernas lånefinansiering.

Avslutningsvis anför Landstingsförbundet följande:

I detta sammanhang må också framhållas, att event. bestämmelser i ämnet svårligen torde kunna lämna tillbörligt utrymme för hänsynstagande till föreliggande variationer i fråga om ekonomisk bärkraft, kommunal struktur och investeringarnas angelägenhetsgrad. Sådana bestämmelser måste i vart fall förutsättas bliva synnerligen ingående och detaljerade, vanskliga att utforma och svåra i sin tillämpning.

Styrelsen vill som sin uppfattning hävda, att man på detta område bör undvika tvingande bestämmelser och i stället söka sig fram på frivillighetens väg. Som en av de åtgärder man på kommunalt håll vidtagit för att främja en anpassning av kommunernas investeringsverksamhet efter konjunkturutvecklingen må erinras om det år 1953 bildade Kommunala finansrådet. Denna och liknande kommunal självkontroll synes vara att föredraga framför andra för den kommunala självstyrelsen mindre tilltalande åtgärder.

Utskottet. Den i förevarande motion upptagna frågan om önskvärdheten av en högre grad av skattefinansiering av den kommunala investeringsverksamheten behandlades av riksdagen år 1951 i samband med Kungl. Maj:ts proposition nr 206/1951 jämte de i ämnet väckta motionerna. Bankoutskottet uttalade i sitt av riksdagen godkända utlåtande (nr 33/1951) att utskottet i princip delade departementschefens uppfattning om behovet av åtgärder i syfte att i dåvarande samhällsekonomiska läge begränsa lånefinansieringen av de kommunala investeringarna. Då frågan vore av genomgripande betydelse för kommunalförvaltningen och verkningarna av en ifrågasatt grundavskrivning med 25 procent för städer och landskommuner vore alltför knapphändigt utredda, var utskottet i avvaktan på då pågående utredning icke berett att göra något uttalande i ämnet.

Även i det samhällsekonomiska läge, som nu är rådande, framstår ett ökat sparande som ett av den ekonomiska politikens väsentligaste mål. Ur denna synpunkt kan någon invändning icke resas mot motionärernas uttalande om önskvärdheten av att begränsa kommunernas anspråk på låne marknaden, och utskottet finner sig därför kunna instämma i motionens syfte.

Såsom remissinstanserna erinrat om, har denna fråga tagits upp av stabiliseringsnämnden i en hemställan hösten 1955 till chefen för finans-

departementet. I anledning härav pågår för närvarande inom departementet undersökningar för att klarlägga hur kommunernas investeringar för närvarande finansieras. Vid sådant förhållande och i avvaktan på resultatet av dessa undersökningar och den omprövning av finansieringsfrågorna, som härav kan föranledas, finner utskottet icke något initiativ från riksdagens sida vara påkallat för att främja motionen.

Åberopande det anförda hemställer utskottet alltså,

att motionen I: 51 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 23 oktober 1956

På bankoutskottets vägnar:

FRANS SEVERIN

Närvarande:

från första kammaren: herrar Ewerlöf, Mogård, Boo, Werner*, Strandler, Danmans och Magnusson;

från andra kammaren: herrar Severin i Stockholm, Schmidt, Sköldin, Nordqvist i Karlskoga, Persson i Norrby, Johansson i Kalmar*, Löfgren och Sehlstedt*.

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

av herrar *Ewerlöf, Danmans, Magnusson, Schmidt, Nordqvist* i Karlskoga och *Löfgren*, vilka ansett att det stycke i motiveringen för utskottets hemställan, vilket börjar med »Även i det samhällsekonomiska läge———» och slutar med »——— instämma i motionens syfte.», bort utgå ur utlåtandet.